

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КВНО-853-16-29
Дата: 17.10.2018 год.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОМБУДСМАН
ВХ. № 04-213/17.10.18

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н АНТОН КУТЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С
НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ КЪМ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: „Национална гражданска инициатива 7000“ с вх. № ПГ-839-01-14, внесена на 27.06.2018 г. от Инициативен комитет

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КУТЕВ,

Като омбудсман и като гражданин още в самото начало застанах зад „Национална гражданска инициатива 7000“ и нейната цел за въвеждане на нов правен механизъм, чрез който поставените под запрещение ще имат възможност за самостоятелно упражняване на техните права.

Запрещението е институт, който води до нарушаване на основни човешки права и който следва да бъде отменен от действащата нормативна уредба при създаване на ясни гаранции за интересите на цялото общество.

Това е позицията, която омбудсманът е изразявал нееднократно в Годишните си доклади пред Народното събрание и чрез сезирането през 2014 г. на Конституционния съд за противоконституционност на разпоредбите на чл. 5 от Закона за лицата и семейството.

За мен е недопустимо повече от шест години след ратифицирането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания над 7000 български граждани да продължават да бъдат лишавани от дееспособността си и от правото да участват наравно с останалите във всички сфери на живота.

Равнопоставеността пред закона е водещ принцип, залегнал в редица международни актове:

Конвенцията и особено чл. 12 от нея задължава държавите-страни да признаят и да предприемат действия за признаване на хората с увреждания навсякъде от закона като правни субекти.

Още в своя Коментар № 1 „Равнопоставеност пред закона“ през 2014 г. Комитетът за правата на хората с увреждания разглежда член 12 и се произнася, че текстът не допуска предполагаеми или реални дефицити в умствените способности да се използват като оправдание за отричане на дееспособността на хората с увреждания и равенството им пред закона.

В Коментара е изразена категоричната позиция на Комитета, че държавите-страни следва да „преразгледат законите, позволяващи настойничество и попечителство и да предприемат действия за разработване на закони и политики, които да заменят режима на заместващото вземане на решения с подкрепено вземане на решение, което зачита автономността волята и предпочитанията на лицето”.

Особено важни са Заключениелите наблюдения на Комитета от 21.09.2018 г. по представения от България първоначален доклад за изпълнението на Конвенцията, в които се изразява загриженост относно забавеното приемане на Законопроекта за физическите лица и мерките за подкрепа в България, насочен към признаване на правоспособността на хората с увреждания.

Комитетът препоръчва на българската държава да приеме изменения в законодателството си и да приеме Закона за физическите лица и мерките за подкрепа, изцяло да подкрепя и защита правоспособността на всички лица, независимо от увреждането, следвайки насоките в Общ коментар № 1 на Комитета от 2014 г. „Равнопоставеност пред закона“.

Не по-маловажни са останалите основополагащи международни актове, в които изрично е регламентирано правото на всеки човек на равнопоставеност пред закона – Всеобщата декларация за правата на човека и Международният пакт за граждански и политически права, и Решението от 17 януари 2012 г. на Голямата камера на Европейския съд по правата на човека по делото „Станев срещу България“.

С общи усилия на правозащитните организации и с участието на хора, поставени под запрещение, беше изработен проектът на Закона за физическите лица и мерките за подкрепа, който може да бъде така важната основа за промяна на законодателството по отношение правата на хората с ментални и психически заболявания.

Предвид препръките на авторитетни международни организации и факта, че България е страна по Конвенцията за хората с увреждания от 2012 г. и трябва да изпълни своите ангажименти по нея, смятам, че е необходимо Министерството на правосъдието да бъде ангажирано със законопроекта в спешен порядък и да предприеме всички необходими действия за преминаване на процедурата за провеждане на широки публични обсъждания и внасяне на законопроекта.

Предвид съществуващите стереотипи и опасения, наложили се в обществото по темата, както и заради нейния чувствителен характер, обръщам внимание, че в процеса на приемане на законопроекта трябва да се следи да не бъдат засегнати гаранциите за правата на самите хора с увреждания при вземането на подкрепени решения и при необходимост дори да бъдат засилени. Не по-малко важен е въпросът за прилагането на Закона за физическите лица и мерките за подкрепа, което трябва да бъде съпроводено с мерки за укрепване на капацитета на институциите и всички хора, ангажирани в процеса.

Като изразявам готовността си да участвам в широки обсъждания, предлагам в най-кратки възможни срокове да бъдат дискутирани всички спорни въпроси, включително за обхвата на закона и гаранциите за правата на поставените под запрещение и интересите на цялото общество.

С уважение,